

Vadlīnijas atļauju izsniegšanai neformālās izglītības programmu īstenošanai

Pašvaldību darbiniekiem
neformālās izglītības
programmu īstenošanas
atļauju izsniegšanai un
kvalitātes kontrolei
2023.

Līdzfinansē
Eiropas Savienības
Erasmus+ programma

Eiropas Savienības Erasmus+ programmas projekta

„Nacionālie koordinatori Eiropas programmas ieviešanai Latvijas pieaugušo izglītībā”

Nr. 10105130 - NCLV - ERASMUS-EDU-2021-AL-AGENDA-IBA

Izglītības un zinātnes
ministrija

Priekšvārds

Šis izdevums ir tapis Erasmus+ programmas projekta „Nacionālie koordinatori Eiropas programmas īstenošanai pieaugušo izglītībā” Nr. 10105130-NCLV-ERASMUS-EDU-2021-AL-AGENDA-IBA ietvaros. Tas paredzēts kā atbalsta materiāls pašvaldību darbiniekiem, lai izvērtētu atļauju saņemšanai iesniegtos neformālās izglītības programmu aprakstus, kā arī lai kontrolētu programmu kvalitatīvu īstenošanu.

Sagatavoja projekta eksperte Anita Zaļaiskalne, *dr. sc. admin.*

Pārpublicēšanas vai citēšanas gadījumā atsauce uz projektu „Nacionālie koordinatori Eiropas programmas īstenošanai pieaugušo izglītībā” obligāta.

Saturs

Pašvaldību funkcijas neformālās izglītības jomā.....	3
Atļaujas izsniegšana neformālās izglītības programmu īstenošanai.....	5
Neformālās izglītības programmu kvalitātes monitorings.....	13
Izmantoto avotu saraksts.....	17
Pielikumi.....	18

Pašvaldību funkcijas neformālās izglītības jomā

Pašvaldību autonomās funkcijas izglītības jomā noteiktas Pašvaldību likuma 4. panta I daļas 4. punktā, kur minēts: “gādāt par iedzīvotāju izglītību, tostarp nodrošināt iespēju iegūt obligāto izglītību un gādāt par pirmsskolas izglītības, vidējās izglītības, profesionālās ievirzes izglītības, interešu izglītības un pieaugušo izglītības pieejamību” (Pašvaldību likums (likumi.lv)).

Latvijas izglītības sistēmā īstenotās reformas ir attiecināmas uz visiem izglītības līmeņiem un pakāpēm, kas tiek īstenota gan formālās, gan neformālās izglītības programmās. Izglītības likuma 46. pants raksturo neformālās izglītības programmas un prasības to izstrādei, kā arī nosaka, ka neformālās izglītības programmu īstenošanai nepieciešama pašvaldības izsniegta atļauja (Izglītības likums (likumi.lv)). Atbilstoši Izglītības likumā noteiktajam, 2023. gadā tika izstrādāti Ministru kabineta noteikumi Nr. 395 “Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai”, (turpmāk – Kārtība), kas stājas spēkā 2023. gada 19. jūlijā un paredz vienotas prasības neformālās izglītības programmu apraksta sagatavošanai un iesniegšanai, kā arī nosaka šo izglītības programmu īstenošanu atbildību par programmu saturu un īstenošanas kvalitāti.

SVARĪGI!

Izglītības likuma pārejas noteikumi nosaka, ka juridiskās un fiziskās personas, kuras līdz 2023. gada 31. maijam saņēmušas pašvaldības licenci pieaugušo neformālās izglītības programmas īstenošanai, ir tiesīgas turpināt attiecīgās izglītības programmas īstenošanu ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. maijam. Izglītības iestādes, kuras ir reģistrētas Izglītības iestāžu reģistrā, bet nav akreditētas, un kuras līdz 2023. gada 31. maijam ir uzsākušas pieaugušo neformālās izglītības programmu īstenošanu, ir tiesīgas turpināt attiecīgo izglītības programmu īstenošanu bez atļaujas ne ilgāk kā līdz 2024. gada 31. maijam. (Izglītības likuma 99. un 100. pants, Izglītības likums (likumi.lv)).

Atgādnē: atbilstoši Izglītības likuma 46. panta ceturtajā daļā noteiktajam akreditētas izglītības iestādes, kā arī Nacionālo bruņoto spēku vienības ir tiesīgas īstenot neformālās izglītības programmas bez atļaujas saņemšanas.

Pašvaldību likuma 44. panta otrajā daļā noteikts, ka dome var izdot saistošus noteikumus, lai nodrošinātu pašvaldību autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu izpildi. Līdz šim pašvaldībās ir izstrādāti saistoši noteikumi par kārtību, kādā notiek interešu izglītības programmu

un pieaugušo neformālās izglītības programmu licencēšana. Šo saistošo noteikumu tiesiskais pamatojums ir Pašvaldību likuma 44. panta otrā daļa.

SVARĪGI!

Izdoto saistošo noteikumu par interešu izglītības programmu un pieaugušo neformālās izglītības programmu licencēšanu dala par pieaugušo neformālās izglītības programmu licencēšanu ir spēkā līdz 2024. gada 31. maijam.

Vai pašvaldībām nepieciešams izdot jaunus saistošos noteikumus neformālās izglītības programmu īstenošanas atļauju izsniegšanai?

Tas nav jādara, jo Izglītības likuma 17. panta trešās daļas 16. punkts nesatur pilnvarojumu saistošo noteikumu izdošanai un saskaņā ar Izglītības likuma 14. panta 11.1 punktu Ministru kabinets nosaka kārtību, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmu īstenošanai.

SVARĪGI!

Ministru kabineta noteikumi Nr. 395 “Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai” no dienas, kad tie stājušies spēkā, ir tieši piemērojami, tātad pašvaldībām saistošie noteikumi attiecībā uz neformālās izglītības programmām nav jāizdod.

“Vadlīnijas atļauju izsniegšanai neformālās izglītības programmu īstenošanai” (turpmāk – Vadlīnijas) ietver atļaujas izsniegšanas procedūras apskatu, akcentējot pašvaldību kompetenci un atbildību. Neformālās izglītības programmu izstrādes aspekti analizēti, balstoties uz Kārtībā noteiktajiem formulējumiem, kā arī sniegti ieteikumi programmu kvalitātes izvērtēšanai to īstenošanas procesā.

Atļaujas izsniegšana neformālās izglītības programmu īstenošanai

Atbilstoši Kārtības 2. punktam neformālās izglītības programmas īstenošanai nepieciešama atļauja, ko izsniedz tās administratīvās teritorijas pašvaldība, kuras administratīvajā teritorijā plānots īstenot vai tiek īstenota programma vai tās daļa vai kurā reģistrēts programmas īstenoātājs, ja programmu pilnā apjomā plānots īstenot vai tā tiek īstenota attālināti vai tālmācībā (Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai (likumi.lv)).

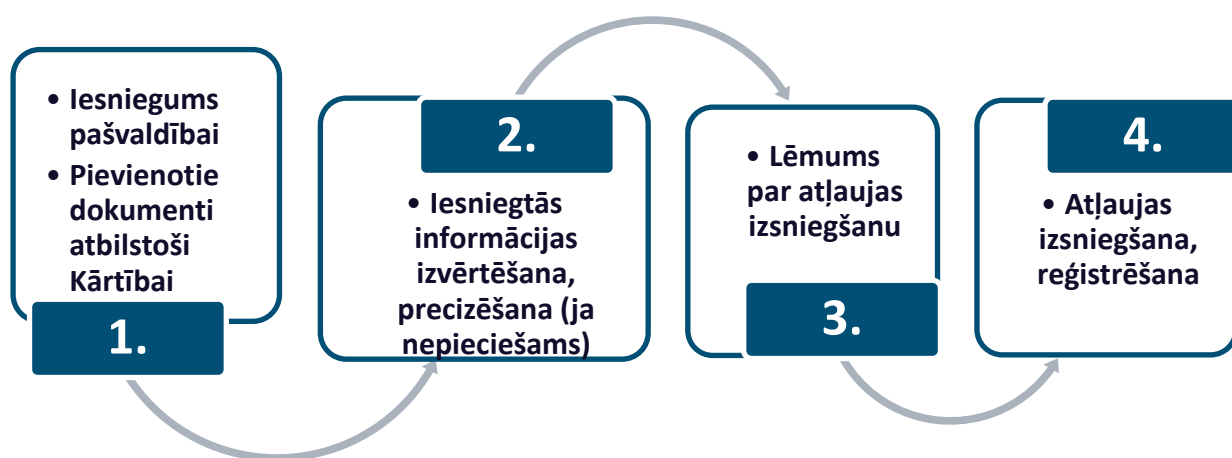
Lai pašvaldība varētu pieņemt lēmumu par atļaujas izsniegšanu, ir nepieciešams fiziskas vai juridiskas personas iesniegums, kas noformēts un iesniegts atbilstoši Kārtības 4. punktam. Iesniegumu un tam pievienoto dokumentu izskatīšanai attiecīgajā pašvaldībā tiek izveidota komisija, kas darbojas pēc pieņemtā nolikuma.

SVARĪGI

Sākotnēji ieteicams apzināt esošo situāciju, cik un kādas neformālās izglītības programmas jau tiek īstenotas, kāds ir prognozējamais iesniegumu skaits, piemēram, gadā.

Programmas īstenoātājs atļaujas saņemšanai sagatavo un iesniedz iesniegumu. Vadlīniju 1. pielikumā dots iesnieguma paraugs. Iesniegumam īstenoātājs pievieno neformālās izglītības programmas aprakstu, vadoties pēc Kārtības pielikuma “Neformālās izglītības programmas apraksta paraugs” (Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai (likumi.lv)).

Shematisks atļaujas saņemšanas process redzams 1. attēlā.

1. attēls. Atļaujas saņemšanas procesa shēma.

SVARĪGI

Izvērtējot iesniegtos dokumentus, aspekts, kam jāpievērš uzmanība, ir iesniegtā programmas apraksta atbilstība neformālās izglītības programmas specifikai.

Atgādnē: ja nepieciešams, neformālās izglītības programmu īstenotājiem pašvaldībā tiek sniegts konsultatīvs atbalsts par iesnieguma, kā arī programmas apraksta sagatavošanu. Tas palīdz izvairīties no domstarpībām, pieņemot lēmumu par atļaujas izsniegšanu.

SVARĪGI

Programmas īstenotājs iesniegumu un tam pievienotos dokumentus iesniegšanai pašvaldībā sagatavo valsts valodā. To nosaka Valsts valodas likuma 10. pants (Valsts valodas likums (likumi.lv)).

Kā identificēt neformālās izglītības programmai atbilstošu aprakstu?

Iepazīstoties ar atļaujas saņemšanai iesniegto neformālās izglītības programmas aprakstu, vispirms tiek pārbaudīts, vai tas ir veidots pēc parauga, kāds dots Kārtības 2. pielikumā (Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai (likumi.lv)).

Aprakstu izvērtē saturiski, akcentējot šādus aspektus:

- programmas nosaukums;
- programmas mērķis, sasniedzamie mācīšanās rezultāti, apjoms, īstenošanas forma, īstenošanas valoda;
- programmas mērķa grupa;
- materiālie un intelektuālie resursi programmas apguves nodrošināšanai;
- programmas īstenošanas kvalitātes nodrošināšana.

Neformālās izglītības programmas nosaukums

Pirmkārt, tiek izvērtēts programmas aprakstā norādītais programmas nosaukums. Neformālās izglītības programmas nosaukums nevar būt identisks kādas profesijas, kā arī profesionālās kvalifikācijas vai tās daļas nosaukumam, piemēram, “Šuvējs”, “Masāžists”, “Galdnieks” u.tml. Kāpēc? Ir principiāla atšķirība starp formālajā un neformālajā izglītībā izsniedzamajiem dokumentiem. Izglītības likuma 38. pantā uzskaitītas sekojošas izglītības programmas:

- 1) vispārējās izglītības programmas;
- 2) profesionālās izglītības programmas, tostarp profesionālās augstākās izglītības programmas jeb profesionālās studiju programmas;

3) akadēmiskās izglītības programmas jeb studiju programmas;

4) tālākizglītības programmas;

5) interešu izglītības programmas;

6) neformālās izglītības programmas.

Latvijas Republikas Profesionālās izglītības likuma 38. pantā uzskaitīti valsts atzīti uzskaitīti profesionālās izglītības un profesionālās kvalifikācijas apliecinoši dokumenti:

- apliecība par profesionālo pamatizglītību;
- atestāts par arodizglītību;
- diploms par profesionālo vidējo izglītību;
- diploms par īsā cikla profesionālo augstāko izglītību;
- profesionālās kvalifikācijas apliecība;
- apliecība par profesionālās kvalifikācijas daļas apguvi;
- apliecība par profesionālās pilnveides izglītības apguvi;
- apliecība par profesionālās ievirzes izglītības apguvi.

Savukārt atbilstoši Kārtībai neformālās izglītības programmas apguves rezultātā tiek saņemta apliecība par neformālās izglītības programmas apguvi.

SVARĪGI

Šāda apliecība nav valsts atzīts dokuments par profesionālo izglītību vai par profesionālo kvalifikāciju. Norādot apliecībā par neformālās izglītības programmas apguvi, programmas specifikai neatbilstošu nosaukumu, tiek maldināti izglītojamie.

Izskatot iesniegto neformālās izglītības programmas aprakstu, tās nosaukumu salīdzina ar Valsts izglītības satura centra mājas lapā publicēto informāciju par profesiju standartiem un profesionālās kvalifikācijas prasībām (Profesiju standarti un profesionālās kvalifikācijas prasības | Valsts izglītības satura centrs (visc.gov.lv)).

Vai plānotā neformālās izglītības programma pēc nosaukuma un satura būs atbilstoša normatīvajos dokumentos definētajam, var arī pārbaudīt, izskatot Valsts izglītības satura centra mājas lapā publicēto nozaru kvalifikācijas struktūru sarakstu (Profesionālā izglītība. Nozaru kvalifikāciju struktūras. Nozares kvalifikāciju struktūru saraksts (visc.gov.lv)).

Programmas mērķis, sasniedzamie mācīšanās rezultāti un apjoms

Programmas aprakstā norādītais mērķis un sasniedzamie mācīšanās rezultāti loģiski izriet no programmas nosaukuma. Ja programmas nosaukums ir, piemēram, "Audumu krāsošana batikā tehnikā", mērķis "apgūt audumu krāsošanas tehnikas" nebūs atbilstošs, jo ietver vairāk darbību

un prasmju nekā programmas nosaukums. Līdztekus jāizvērtē norādītais programmas īstenošanas apjoms stundās, vai tas ir adekvāts norādīto sasniedzamo rezultātu sasniegšanai.

Atgāadne: Ja tiek īstenotas neformālās izglītības programmas, kuru mērķis ir valodu prasmju apguve, sasniedzamos mācīšanās rezultātus definē un strukturē atbilstoši valodu prasmju līmeņiem. Sikāka informācija - [Eiropas-valodu-portfelis.pdf \(valoda.lv\)](#)

Atgāadne: Ja tiek īstenotas neformālās izglītības programmas, kuru mērķis ir digitālo prasmju apguve, sasniedzamos mācīšanās rezultātus definē un strukturē atbilstoši Eiropas iedzīvotāju digitālo prasmju ietvaram. Sikāka informācija - [DigComp 2.2: Eiropas Iedzīvotāju digitālās kompetences ietvara jaunākā versija - Latvijas Digitālo prasmju partnerība \(eprasmes.lv\)](#).

Jāizvērtē, vai iesniegtajā programmas aprakstā norādītais programmas apjoms stundās ir pietiekams, lai šajā laikā varētu sasniegt definētos mācīšanās rezultātus. Piemēram, ja valodu apguvei paredzēta neformālās izglītības programmu tiek plānots īstenot 10 stundās un sasniedzamie mācīšanās rezultāti definēti atbilstoši augstākā līmeņa 1. pakāpei (C1).

Neformālās izglītības programmu mērķa grupa

Izglītības likuma 1. pants definē neformālo izglītību kā ārpus formālās izglītības organizēta interesēm un pieprasījumam atbilstoša izglītojoša darbību, savukārt 46. panta 1. daļa nosaka, ka neformālās izglītības programmas dod iespēju personai visa mūža garumā neatkarīgi no iepriekš iegūtās izglītības apgūt jaunas un pilnveidot esošās kompetences atbilstoši personības izaugsmes interesēm, valsts vai darba devēja pieprasījumam ([Izglītības likums \(likumi.lv\)](#)), kas neizslēdz iespēju īstenot izglītības programmas nepilngadīgām personām.

Atbilstoši Kārtības pielikumam neformālās izglītības programmas aprakstā ir jānorāda paredzētā mērķa grupa. Ja ir norādīts, ka mērķa grupa ir nepilngadīgas personas vai arī, ka programmu var apgūt bez vecuma ierobežojuma, tad personai vai personām, kas šo programmu īsteno, jāatbilst Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta piektajā daļā un Izglītības likuma 50. pantā noteiktajām prasībām. Šo informāciju ar ierakstu apliecina iesniegumā.

Arī tas, kādas mācību metodes tiek izvēlētas neformālās izglītības programmas īstenošanai, saistīts ar mērķa grupu. Iepriekš tekstā kā piemērs minētā neformālās izglītības programma "Audumu krāsošana batikā tehnikā" var tikt īstenota gan pieaugušajiem, gan nepilngadīgajiem.

Taču sasniedzamie mācīšanās rezultāti, arī veids un mācību metodes, kā tiek īstenota programma, būs atšķirīgi.

Programmas īstenošanas forma

Kā neformālās izglītības programmas īstenošanas formu programmas aprakstā norāda “Klātiene”, “Neklātiene” un “Tālmācība” (aizpilda nepieciešamās sadaļas Kārtības pielikumā dotajā programmas aprakstā) uzrādītajam programmas mērķim un sasniedzamajiem rezultātiem.

Īstenošanas formu definējums sniegts Izglītības likuma 1. pantā. Vadlīniju 1. tabulā dots apkopojošs neformālās izglītības programmu skaidrojums.

1.tabula. **Neformālās izglītības programmu īstenošanas formas.** Avots: Izglītības likums (likumi.lv)

Programmas īstenošanas forma	Skaidrojums
Klātiene	Izglītības guvējs programmas saturu apgūst klātienē, apmeklējot neformālās izglītības programmas īstenošanas vietu, tai skaitā attālinātajās mācībās atbilstoši izglītības iestādes īstenotajai izglītības programmai.
Neklātiene	Izglītības guvēji daļu no neformālās izglītības programmas satura apgūst patstāvīgi, neatrodoties programmas īstenošanas vietā.
Tālmācība	Izglītības guvējs neformālās izglītības programmas saturu apgūst patstāvīgi, individuāli, izmantojot īpaši strukturētus mācību materiālus, dažādus tehniskos un elektroniskos saziņas līdzekļus, ko sagatavojis programmas īstenoātājs.

Kārtības pielikumā neformālās izglītības programmas aprakstā klātienē un neklātienē formai norādīta arī iespēja apgūt saturu attālināti. Attālinātas mācības pēc Izglītības likumā noteiktā ir klātienē izglītības procesa daļa, kurā izglītojamie mācās, tai skaitā izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas, fiziski neatrodoties vienā telpā vai mācību vietā kopā ar pedagogu (Izglītības likums (likumi.lv)). Tās nav mācības tālmācībā.

Neformālās izglītības programmas īstenošana izvēlētajā izglītības ieguves forma nosaka metodes, ar kādām programmas saturs tiks īstenots. Piemēram, neformālās izglītības programmas “Galda klājumi ģimenes svinībām” saturu iespējams īstenot ikvienā no uzskaitītajām formām. Taču, ja programmas aprakstā kā mācību metodes norādīts grupu darbs vai, ja sasniedzamos rezultātus paredzēts pārbaudīt, praktiski demonstrējot, tad tālmācības forma nebūs piemērota.

Prasības uz iepriekš iegūto izglītību

Kārtības pielikumā dotajā neformālās izglītības programmas aprakstā 3. punktā minēts, ka tiek norādītas prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību un pieredzi ar programmu saistītā jomā, priekšzināšanu līmenis (ja attiecināms) (Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai (likumi.lv)). Izvērtējot atļaujas saņemšanai iesniegto

neformālās izglītības programmas aprakstu, šī informācija ir jāsaista ar aprakstā norādītajiem sasniedzamajiem mācīšanās rezultātiem, kā arī ar paredzēto programmas apjomu. Piemēram, ja neformālās izglītības programmā “Galda klājumi ģimenes svinībām” kā sasniedzamais mācīšanās rezultāts ir norādīts “spēj profesionāli veidot galda klājumu dažādiem svinību gadījumiem”, bet nav nekādu norāžu par izglītojamā nepieciešamajām priekšzināšanām vai pieredzi, ir apšaubāma šādu mācīšanās rezultātu sasniegšana.

Programmas īstenošanas valoda

Ja neformālās izglītības programmas pieteicējs iesniedz kā izglītības programmas īstenošanas vietu norādījis pašvaldības ēkas vai telpas, tad Valsts valodas likuma 2. pants nosaka: “valsts valodas lietošanu un aizsardzību valsts un pašvaldību iestādēs, tiesās un tiesu sistēmai piederīgās iestādēs, kā arī citās iestādēs, organizācijās un uzņēmumos (uzņēmējiesabiedrībās), izglītības sfērā un citās sfērās” (Valsts valodas likums (likumi.lv)). Valsts valodas lietojumu izglītības programmās nosaka Izglītības likuma 9. panta 1. daļa (Izglītības likums (likumi.lv)).

Materiālie un intelektuālie resursi programmas apguves nodrošināšanai

Iesniedzot programmas aprakstu, tiek aizpildīta informācija par programmas īstenošanā iesaistītajām personām, norādīta viņu izglītība un/vai profesionālā kvalifikācija un darba pieredze. Tāpat, norādot programmas īstenošanai paredzēto materiālo nodrošinājumu, tiek uzskaitīti nepieciešamie mācību līdzekļi, iekārtas un aprīkojums.

Atgāadne: profesiju standarti un profesionālās kvalifikācijas apraksti, kā arī nozaru kvalifikācijas struktūra sniedz informāciju par attiecīgās jomas neformālās izglītības programmas īstenošanā iesaistīto personu nepieciešamo izglītību un materiālo nodrošinājumu.

Atgāadne: pašvaldībai, izvērtējot neformālās izglītības programmas aprakstu, ir iespējams iegūt informāciju, vai izglītības programmas intelektuālie resursi nodrošina izglītības procesa īstenošanu atbilstoši programmas aprakstam. Saskaņā ar Kārtības 10. punktu, ja persona, saņemot atļauju, ir sniegusi nepatiesas ziņas, pašvaldībai ir tiesības lemt par izsniegtās atļaujas anulēšanu.

SVARĪGI!

Neformālās izglītības programmas apguves procesā ir jāievēro attiecīgajai nozarei un darbības jomai atbilstošas higiēnas un drošības prasības.

Ja, piemēram, tiek īstenota jau pieminētā neformālās izglītības programma “Audumu krāsošana batikā tehnikā”, programmas aprakstā jānorāda nepieciešamās drošības prasības. Ja

10

neformālās izglītības programmas apguves laikā paredzēts pagatavot pārtikas produktus, ēdienus, tad ir jāievēro attiecīgās prasības higiēnai un pārtikas drošumam.

Atgāadne: saskaņā ar Kārtības 9. pantā noteikto atļaujas izsniegšana var tikt atteikta, ja programmas aprakstā norādītie materiālie un intelektuālie resursi nenodrošina attiecīgās neformālās izglītības programmas īstenošanu.

Programmas īstenošanas kvalitātes nodrošināšana

Kārtībā dotajā neformālās izglītības programmas apraksta paraugā norādīts, kādās kritēriju grupās tiek nodrošināta programmu īstenošanas kvalitāte no īstenošanas puses. Tie ir:

- process;
- saturs;
- vide;
- pārvaldība.

SVARĪGI!

Pieņemtais lēmums par atļaujas izsniegšanu tiek balstīts uz neformālās izglītības programmas īstenošanas iesniegtajiem dokumentiem atbilstoši Kārtības 8. un 9. punktam.

Ērtākai iesniegto dokumentu izskatīšanai var izstrādāt kontrolsarakstu. Kontrolsaraksta paraugs dots Vadlīniju 2. pielikumā.

Atgāadne: iesniegumā neformālās izglītības programmas atļaujas saņemšanai tiek norādīta kontaktpersona un tās dati saziņai ar pašvaldību. Šāda informācija pašvaldībai ir nepieciešama, izvērtējot neformālās izglītības programmas īstenošanas procesu.

Pašvaldības izsniegtās atļaujas neformālās izglītības programmu īstenošanai tiek reģistrētas izsniegto atļauju reģistrā. Atļaujas tiek izsniegtas saņēmējam piecu darba dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas.

Izsniegtā atļauja satur informāciju par atļaujas izsniedzēju, atļaujas saņēmēju, neformālās izglītības programmas nosaukumu, programmas apjomu stundās, izsniegšanas datumu.

SVARĪGI!

Izsniegtā atļauja ir beztermiņa, taču jāņem vērā, ka atbilstoši Kārtības 10.8. punktam, ja divu gadu laikā pēc atļaujas saņemšanas nav uzsākta programmas īstenošana, pašvaldība tiesīga pieņemt lēmumu par atļaujas anulēšanu. (Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai (likumi.lv)).

Kārtības 13. punkts nosaka, kādā veidā tiek apstrīdēts pašvaldības pieņemtais lēmums par atļaujas izsniegšanu, atteikumu izsniegt atļauju vai atļaujas anulēšanu (Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai (likumi.lv)).

Atgāadne: aktuāla informācija par atļauju izsniegšanu neformālās izglītības programmu īstenošanai un atbildes uz pašvaldību un izglītības iestāžu uzdotajiem jautājumiem atrodama vietnē <http://muzizglitiba.gov.lv/aktuali/411> . Jautājumu un atbilžu piemēri doti Vadlīniju 3. pielikumā.

SVARĪGI!

Pakalpojuma (atļaujas izsniegšana un anulēšana, kā arī dokumentu grozījumu iesniegšana) aprakstu pašvaldība ievieto valsts pārvaldes pakalpojumu portālā "Latvija.gov.lv", tīmekļa vietnē www.latvija.gov.lv .

Pašvaldībām jāizvērtē vienotas iesnieguma elektroniskās formas (e- formas) izveidošanu oficiālajā e- adresē un tās tulkošanu angļu valodā.

Neformālās izglītības programmu kvalitātes monitorings

Kārtības 10. punkts paredz gadījumus, kādos tiek anulēta izsniegtā atļauja neformālās izglītības programmu īstenošanai. Tie ir:

- īstenojamās programmas materiālie un intelektuālie resursi nenodrošina izglītības procesa īstenošanu atbilstoši programmas aprakstam;
- īstenojamās programmas saturs neatbilst programmas aprakstam;
- persona, saņemot atļauju, ir sniegusi nepatiesas ziņas;
- juridiskā persona, kas īsteno programmu, ir izbeigusi darbību vai tās darbība ir izbeigta normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- fiziskā persona, kas īsteno programmu, ir pārtraukusi saimniecisko darbību vai mirusi;
- programmas īstenošanā konstatēti normatīvo aktu pārkāpumi;
- persona, kura īsteno programmu nepilngadīgām personām, ir pieļāvusi Bērnu tiesību aizsardzības likuma un Izglītības likuma pārkāpumus;
- divu gadu laikā kopš atļaujas saņemšanas nav uzsākta programmas īstenošana;
- atļaujas saņēmējs iesniedzis rakstveida lūgumu par atļaujas anulēšanu (Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai (likumi.lv)).

No šīs informācijas izriet, ka pašvaldību kompetence neaprobežojas ar atļaujas izsniegšanu neformālās izglītības programmu īstenošanai. Nepieciešama arī pārraudzība programmas īstenošanas laikā. Bez tam arī izglītības programmu īstenošanai saskaņā ar Kārtības 11. un 12. punktu ir jāinformē pašvaldība, kas izsniegusi atļauju, par to, ka neformālās izglītības programmā ir veikti grozījumi. Ja grozījumi ir būtiski, tad programmas īstenošanai nepieciešams saņemt jaunu atļauju. Par būtiskiem grozījumiem neformālās izglītības programmā tiek uzskatīti:

- izmaiņas programmas nosaukumā;
- izmaiņas programmas apjomā, kas pārsniedz 10 procentus no programmas kopējā apjoma;
- izmaiņas programmas tematu saturā un teorētisko vai praktisko mācību proporcijā, kas pārsniedz 10 procentus;
- izmaiņas saistībā ar programmas īstenošanas valodu;

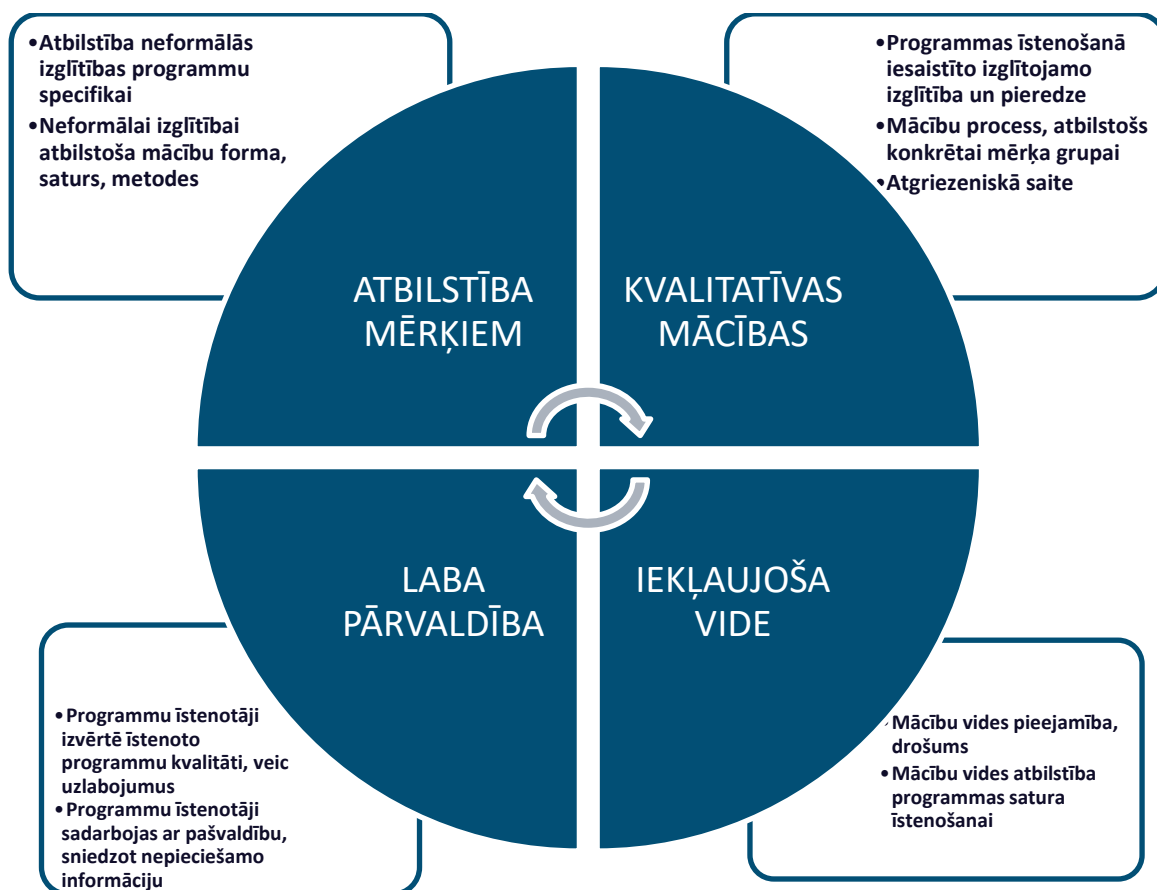
- samazināts materiālo resursu nodrošinājums, tai skaitā mācību līdzekļi, iekārtas un aprīkojums (Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai (likumi.lv)).

Izmaiņas programmas tematu saturā ir iespējamas, ja, piemēram, pēc viena neformālās izglītības programmas īstenošanas cikla īstenotājs konstatē, ka jāmaina esošais stundu sadalījums, piemēram, vairāk stundu ir nepieciešamas praktiskajām nodarbībām, vai arī nepieciešamas izmaiņas programmas kopējā stundu apjomā un tās pārsniedz norādītos 10 procentus.

Atgāde: ja neformālās izglītības programmas īstenotājs ir veicis būtiskus grozījumus programmā, pašvaldībā tiek iesniegts iesniegums un tam pievienoti tie dokumenti, kuros ir veiktas izmaiņas. Pašvaldība pēc dokumentu izvērtēšanas pieņem lēmumu par atļaujas izsniegšanu un iepriekšējās atļaujas anulēšanu (Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai (likumi.lv)).

Lai iegūtu un apkopotu informāciju par pašvaldības teritorijā īstenotajām neformālās izglītības programmām, arī par īstenošanas kvalitāti, var izmantot izstrādāto izglītības kvalitātes monitoringa sistēmu (Izglītības kvalitātes monitoringa sistēma | Izglītības un zinātnes ministrija (izm.gov.lv)).

Kvalitātes monitoringa sistēma pašvaldību līmenī palīdz uzraudzīt, novērtēt un pieņemt datus balstītus lēmumus izglītības sistēmas, arī neformālās izglītības uzlabošanai. Izmantojot izstrādāto izglītības kvalitātes koncepciju, 2. attēlā doti kritēriji neformālās izglītības programmu īstenošanas kvalitātes izvērtēšanai.

2. attēls. Neformālās izglītības programmu kvalitātes kritēriji. Veidots pēc [Izglītības kvalitātes monitoringa sistēma | Izglītības un zinātnes ministrija \(izm.gov.lv\)](#)

Tālāk Vadlīniju tekstā sīkāk aplūkoti 2. attēla sadaļas “Kvalitatīvas mācības” un “Iekļaujoša vide” kritēriji kā piemērs neformālās izglītības programmu kvalitātes monitoringam.

Atgādnē: visas kvalitātes komponentes ir savstarpēji saistītas – ja izglītības programmas apguves laikā netiek nodrošināta mācību procesa kvalitāte, tad arī programmas mērķi un definētie sasniedzamie rezultāti netiek sasniegti. Ja mācību vide neatbilst programmas aprakstā norādītajam, tas ietekmē mācību procesa kvalitāti u.tml.

Pašvaldība informāciju par to, vai mācību process norit kvalitatīvi, var iegūt no izglītojamo atsauksmēm. Ja pašvaldība saņem negatīvas atsauksmes par neformālās izglītības programmas īstenošanā iesaistīto personu kompetences neatbilstību vai par izglītības procesa norisi, tiek pārbaudīta situācija. Pārbaudi var veikt, sazinoties ar norādīto kontaktpersonu, iegūt nepieciešamo informāciju. Sūdzību gadījumā iespējama arī pārbaude klātienē. Saskaņā ar Kārtības 10. punktu par atļaujas neformālās izglītības

programmas īstenošanas anulēšanu, tiek pārbaudīts, vai neformālās izglītības programma tiešām tiek īstenota, izsniegto apliecību skaits.

Apsekojot neformālās izglītības programmas norises vietu, iespējams konstatēt tās atbilstību attiecīgās programmas īstenošanai. Vadlīniju 2. pielikumā doto kontrolsaraksta paraugu iespējams izmantot arī, izvērtējot neformālās izglītības programmas īstenošanu, izvēloties attiecīgās sadaļas no programmas apraksta.

Izmantoto avotu saraksts

1. Ministru kabineta noteikumi Nr. 395 “Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai”. Pieejams: [Kārtība, kādā tiek izsniegtas atļaujas neformālās izglītības programmas īstenošanai \(likumi.lv\)](#)
2. Eiropas iedzīvotāju digitālās kompetences ietvara jaunākā versija. Pieejams: [DigComp 2.2: Eiropas Iedzīvotāju digitālās kompetences ietvara jaunākā versija - Latvijas Digitālo prasmju partnerība \(eprasmes.lv\)](#)
3. Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana. Pieejams: [Eiropas-valodu-portfelis.pdf \(valoda.lv\)](#)
4. [Eiropas rokasgrāmata. Mācīšanās rezultātu definēšana, rakstīšana un pielietošana.](#) Pieejams: [macisanas rezultatu definesana rakstisana un pielietosana.pdf \(nki-latvija.lv\)](#)
5. European Commission, Joint Research Centre, Vuorikari, R., Kluzer, S., Punie, Y., *DigComp 2.2, The Digital Competence framework for citizens – With new examples of knowledge, skills and attitudes*, Publications Office of the European Union, 2022. Pieejams: <https://data.europa.eu/doi/10.2760/115376>
6. Izglītības kvalitātes monitoringa sistēma. Pieejams: [Izglītības kvalitātes monitoringa sistēma | Izglītības un zinātnes ministrija \(izm.gov.lv\)](#)
7. [Izglītības likums.](#) Pieejams: [Izglītības likums \(likumi.lv\)](#)
8. Izglītības un zinātnes ministrijas vietne <http://muzizglitiba.gov.lv/aktuali/411> .
9. Neformālās izglītības metožu krājums “Mācīšanās darbībā”. Pieejams: [drop-in-io2-lv.pdf](#)
10. [Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem \(likumi.lv\)](#)
11. Mūžizglītības galvenās pamatprasmes. Pieejams: [Microsoft Word - kompetences.doc \(jaunatne.gov.lv\)](#)
12. Pašvaldību likums. Pieejams: [Pašvaldību likums \(likumi.lv\)](#).
13. Valsts izglītības satura centrs. Nozaru kvalifikāciju struktūru saraksts. Pieejams: [Profesionālā izglītība. Nozaru kvalifikāciju struktūras. Nozares kvalifikāciju struktūru saraksts \(visc.gov.lv\)](#)
14. Valsts valodas likums. Pieejams: [Valsts valodas likums \(likumi.lv\)](#)

Pielikumi

**IESNIEGUMA PARAUGS NEFORMĀLĀS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS
ATĻAUJAS SAŅEMŠANAI**

_____ novada pašvaldībai
IESNIEGUMS

Lūdzu izsniegt atļauju neformālās izglītības programmas īstenošanai:

/neformālās izglītības programmas nosaukums un programmas apjoms stundās/

Ziņas par programmas īstenošanu:

Juridiskās personas nosaukums /
fiziskās personas vārds, uzvārds

Reģistrācijas numurs / fiziskās personas
kods

Juridiskā adrese/ fiziskai personai -
deklarētā dzīvesvietas adrese un faktiskā
adrese

Juridiskās personas kontaktārunis/fiziskās
personas elektroniskā pasta adrese,
kontaktārunis

Programmas plānotā īstenošanas vietas
adrese /norises vietas nosaukums, ja plānots
īstenot ārpus telpām

Kontaktpersona saziņai ar pašvaldību
Vārds, uzvārds, tālruna numurs, elektroniskā
pasta adrese.

- Apliecinu, ka telpas ir piemērotas kvalitatīvas izglītības nodrošināšanai un drošas klātienē nodarbībām (ja programmu pilnā apjomā vai daļēji plānots īstenot klātienē vai programmu plānots īstenot neklātienē).
- Apliecinu, ka personas, kuras īsteno programmu nepilngadīgām personām, izņemot pašvaldības dibināto izglītības iestāžu darbiniekus, atbilst Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta piektajā daļā un Izglītības likuma 50. pantā noteiktajām prasībām.

Iesniedzējs: *

/datums/

/paraksts/

* - ja iesniegums tiek parakstīts elektroniski, ieraksts "Šis dokuments ir elektroniski parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu".

**KONTROLSARAKSTA PARAUGS - IESNIEGUMA PAŠVALDĪBAI ATĻAUJAS
IZSNIEGŠANAI NEFORMĀLĀS IZGLĪTĪBAS PROGRAMMAS ĪSTENOŠANAI UN TAM
PIEVIENOTĀ PROGRAMMAS APRAKSTA IZVĒRTĒŠANAI**

Iesniegtā informācija	Izpildīts	Nav izpildīts	Nav attiecināms	Piezīmes (norāda, kas jāpapildina)
Iesniegums				
Iesniegums pašvaldībai sagatavots valsts valodā, aizpildīts, atbilstoši Kārtības 4. punktam				
Iesniegumam pievienots neformālās izglītības programmas apraksts valsts valodā, kas sagatavots atbilstoši Kārtības 5.1. apakšpunktam				
Iesniegumam pievienots apliecības par neformālās izglītības programmas apguvi paraugs, kas sagatavots, atbilstoši Kārtības 5.2. apakšpunktam				
Neformālās izglītības programmas apraksts				
Programmas nosaukums atbilst neformālās izglītības programmas specifikai				
Programmas mērķis un sasniedzamie rezultāti atbilst programmas nosaukumam				
Ja programmas mērķis ir valodu apguve, sasniedzamie rezultāti atbilst valodu prasmes līmenim				
Ja programmas mērķis ir digitālo kompetenču pilnveide, sasniedzamie rezultāti norādīti, atbilstoši digitālās pratības aprakstam				
Norādīta programmas mērķa grupa				
Norādītas prasības attiecībā uz iepriekš iegūto izglītību un pieredzi ar programmu saistītā jomā, priekšzināšanu līmenis				
Norādīta programmas īstenošanas valoda, atbilstoši Valsts valodas likuma un Izglītības likuma regulējumam				
Norādīts programmas apjoma sadalījums				
Norādīts programmas satura apguves plānojums				

Uzskaitīti materiālie resursi programmas nodrošināšanai				
Uzskaitīti intelektuālie resursi programmas nodrošināšanai				
Norādītas programmas īstenošanai izmantojamās mācību metodes				
Norādīts veids, kā tiek pārbaudīti sasniedzamie mācīšanās rezultāti				
Aprakstīta programmas īstenošanas kvalitātes nodrošināšana				
Norādīta informācija par programmas publicitāti				

JAUTĀJUMU UN ATBILŽU PIEMĒRI

Jautājums

Kā veidot reģistru atļauju izsniegšanai un vai var izmantot esošu reģistru?

Atbilde

Atbilstoši Kārtībai, izsniegto atļauju reģistrs ir katras pašvaldības veidots reģistrs, kurā ir ietveramas ziņas, tajā skaitā personas dati, kas nepieciešami izglītības procesa pārvaldībai, kā arī saziņai ar programmas īstenoātāju, piemēram: atļaujas izsniegšanas datums un numurs; atļaujas saņēmēja juridiskās personas nosaukums un reģistrācija numurs vai fiziskas personas vārds, uzvārds un personas kods; programmas, kuras īstenošanai izsniegta atļauja, nosaukums; programmas īstenošanas vietas adrese vai programmas īstenoātāja adrese, ja programmu pilnībā plānots īstenot attālināti vai tālmācībā; atļaujas derīguma termiņš; atļaujas anulēšanas datums, ja atļauja anulēta.

Izsniegto atļauju reģistrs var būt arī jau esošs reģistrs attiecīgajā pašvaldībā, kas nepieciešamības gadījumā aktualizējams.

Jautājums

Vai pieprasītājam atļauja ir jāizsniedz uz rokas vai arī jāizsniedz tikai lēmums par atļaujas izdošanu?

Atbilde

Atbilstoši Kārtības 14. punktam, pašvaldībai ir jāizsniedz parakstīta atļauja piecu darbdienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas.

Jautājums

Ja pie būtiskām izmaiņām netiek minēta vietas maiņa, tad jaunu atļauju nav nepieciešams izsniegt, ja, piemēram, īstenošanas vieta no vienas skolas mainās uz citu?

Atbilde

Ja neformālās izglītības programmai tiek mainīta īstenošanas vieta, kas ietekmē, piemēram, materiālo resursu nodrošinājumu, tad šādas izmaiņas tiek uzskatītas par būtiskām izmaiņām, t.i. izmaiņas, kas minētas Kārtības 11.punktā. Situācijā, ja izmaiņas neskar Kārtības 11.pantā minēto, tad izglītības programmas īstenoātājs, atbilstoši Kārtības 12.punktam, informē pašvaldību un pēc dokumentu saņemšanas pašvaldība izvērtē iesniegto informāciju.

Jautājums

Vai papildus var pieprasīt izziņu no Sodū reģistra?

Atbilde

Iesniedzot iesniegumu ir jāpievieno tikai Kārtības 5.punktā norādītie dokumenti. Iesniegumā persona norāda apliecinājumu, ka personas, kuras īsteno programmu nepilngadīgām personām, izņemot pašvaldības dibināto izglītības iestāžu darbiniekus, atbilst Bērnu tiesību aizsardzības likuma 72. panta piektajā daļā un Izglītības likuma 50. pantā noteiktajām prasībām.

Jautājums

Vai pašvaldībām būs vienots izcenojums par atļauju izsniegšanu?

Atbilde

Kārtība nenosaka obligātu maksu par atļauju izsniegšanu, tas ir pašvaldības autonomas lēmums.

Jautājums

Vai atļaujas var izsniegt parakstītas ar elektronisko parakstu un kurš tās paraksta?

Atbilde

Jā, atļauju par neformālās izglītības programmas īstenošanu var parakstīt ar elektronisko parakstu, kas satur laika zīmogu un to paraksta pašvaldības paraksttiesīga persona, kurai ir piešķirtas tiesības parakstīt atļauju par neformālās izglītības programmas īstenošanu.

Jautājums

Vai programmas īstenotājam nepieciešama pedagoģiskā izglītība, ja programmas mērķa grupa ir pieaugušie?

Atbilde

Neformālās izglītības programmas, kuras mērķa grupa ir pieaugušie, programmas īstenotājam nav noteikta prasība par pedagoģisko izglītību. Informācija par neformālās izglītības programmas īstenošanās iesaistītajām personām, viņu izglītību un/ vai profesionālo kvalifikāciju un darba pieredzi ir norādāma neformālās izglītības programmas aprakstā.